

ԳԻՐԱՍ Ժ.Ա. ԳԱՎ

Մինչ կը սգանք մահը մեր Երանաշնորհ Ս. Պատրիարք Հօռ, յենք կրնար զբաժնել նաեւ այն միւս սուզը, որով համակռւած է քրիստոնեայ աշխարհի մեծագոյն մասը, դառնաղէտ կորուստով երեք ուրիշ հոգեւոր պետերու:

Փետր. 10-ին, առաւօտեան ժամը 5.30-ին, իր յաւիտենական հանգիստը մտած է Հռովմէական Եկեղեցւոյ Պետը՝ Պիոս Ժ.Ա. Ս. Պապը, մին մեր ժամանակներու մեծագոյն դէմքերէն: Ծնած 1857-ին Միլանի մօտակայքը, համեստ ընտանիքէ: Քահանայ ծեռնադրուած 1879-ին, եպիսկոպոս՝ 1919-ին եւ կարտինալ՝ 1921-ին: 1922-ին քարձրացած է պապական Աթոռ:

Եղած է սրբակեաց եւ մեծ հոգիի տէք Եկեղեցական մը՝ որ իր ամբողջ պաշտոնավարութեան ընթացքին իր պարտականութիւններու մեծագոյնը ըրած է քրիստոնէական քարձր Քարոյականը տեւական դարձնել ժողովրդային զանգուածներէ ներս. այդ ուղղութեամբ հատարակած է կոնդակներ, նախաձեռնարկ եղած ընկերային կազմակերպութիւններու:

Լուսամիտ մտաւորական, որ օժանդակ եւ քաջալեր հանդիսացած է մամուլին, եւ փափաքած է որ Եկեղեցին հաշտ ընթանայ դարուս յառաջահայեաց ոզիին հետ:

Ներիուն եւ ազատամիտ մարդ՝ որ զիտէք քրիստոնէական հաւատոյ տարածման ի նպաստ գործածել գիտութեան նորագիւտ առաւելութիւնները, եւ զիտուն վարչագէտ՝ որ կրցած է ի վերջոյ ծեռնահաօրէն լուծել բազմակններու հարց մը որ աւելի քան կէս դար սառնութեան մէջ կը պահէր Վատիկանը պետութեան հետ: Իրմէ ստորագրուած Լատիերանի Դաշնագիրը, որ Հռովմի Քահանայապետին կապահովէր աշխարհիկ պետութեան մը բոլոր մենաշնորհները, պիտի մնայ իր ամենէն յիշատակիլի գործը: Կերպազէս արի ու անվկանէ հոգուապես՝ որ մեծ հեղինակութեամբ պաշտպանած է քրիստոնէական սկզբունքները ընդդէմ դարուս մոլար գաղափարներու, եւ այլամերժ քաղաքային ու ընկերային շարժումներու: Իր ամբողջ ազդեցութիւնը ի սպաս դրած է աշխարհի խաղաղութեան, եւ իրաւամբ կոչուած է «Առաքեալ Խաղաղութեան»:

Կը զախճանի «Ով աւուրբը», Տ2 տարեկան հասուն տարիքի մը մէջ: Պատմութեան մէջ իր անունը կը դրուի մօտիկը այն մեծ դէմքերուն որոնք Կաթոլիկ Եկեղեցւոյ առաջին մեծ հայրապետներէն եղան եւ որոնք կարելիս թիւններու առջեւ գիտցան ընկրկիլ, պատկանելու համար իրենց ժամանակներուն եւ նշանաւոր հանդիսացան իրենց կազմակերպական եւ այլ կարողութիւններով: Կը սիրէին իր մէջ ընդունիլ վերածննդեան մեծ պապերու լայնամտութիւնը, ոզիի եւ արուեստի արժէքներու հանդէպ համակրալից կեցուածքը, բաղաբական տագնապներու խորունկ հասկացողութիւնը: Եղած է Աւետարանի քարձր հեղինակութիւնը ամրապնդող մեծ մտաւորական: Զէ զացած իր ծայնը զրկուածներուն ի նպաստ, ծգելով այսկերպ մեծ անուն մը, եւ հետք տանելով զրեթէ ամբողջ աշխարհի անվերապահ հիացումը:

ՍԻՌԱ, իր վշտին մէջ, ցաւակցութեան իր բաժինը կը բնրէ Կաթոլիկ Եկեղեցիի սուզին:

ԱՄԵՆ. Տ. ՆԻԿՈԼԱՅՈՍ Ե. ԷՎԱՆԿԵԼԻՏԻՑԻՍ
ՊԱՏՐԻԱՐք ԱՂԵԳԱՌԱԴՐԻԱՑ

Ցաւով իմացանք նոյնակէս Աղեքսանդրիոյ Յոյն Օրթոսորս Պատրիարքին մահը, որ տեղի ունեցած է Մարտ Յ-ին՝ Գանձրէի մէջ, ուր գացեր էր Շաբթուան մը համար: Իր մահը եղած է անակնկալ եւ յանկարծական:

Ծնած է Եանիա (Եպիրոս). Եղած է զարգացած կղեքական մը, որ բացի իր մայրին լեզուն՝ գիտէր Փրանսերէն, անզլերէն եւ արաբերէն: Պատրիարք ընտրուած էր 1936 Փետրուարին: — Փրիստոնեայ միջնեղեցական համերաշնութեան փափարքին զատազններէն մին եղած է:

Հայ Եկեղեցին կը մասնակցի Օրթոսորս բոյր Եկեղեցիի սուզին:
«Տէր Եթուու ի լոյս երեսաց իւրոց հանգուսց զնա»:

ԱՄԵՆ. Տ. ՄԻՐՈՆ ՔՐԻՍՏՈՆ
ՊԱՏՐԻԱՐք ՌՈՒՄԱՆԻԱՑ

Մարտ 6-ին գիշերուան ժամը 8-ին Քանի մէջ զախճանած է նաեւ Ռումանիոյ Ամեն. Տ. Միրոն Փրիստիա Պատրիարքը: Ծնած է 1768-ին. Հետեւած է աստուածաբանութեան եւ գրականութեան: 1902-ին մոած հոգեւորական ասպարէզ:

Անցեալ տարի՝ արքայական կարգադրութեամբ կանչուած էր զարչապետութեան պաշտօնին, զոր վարեց այլան իմաստութեամբ:

Մասնակից ննի Ռումանական Օրթոսորս Եկեղեցիի սուզին:

Չես գիտեր անօրինակ ի՞նչ զուգավիպութեամբ քրիստոնեայ այս չորս պետերը, գրեթէ ամսուան մը ժամանակամիջոցին, կը մեկնին աշխարհէն, անակնկալներով լոյս ատեններուն:

**ՀԱՆԳԻՍ
ՏԻՄ ՅՈՎԼԱՆՆԵՍ ԳՈՒՇԱԿԵԱՆԻ**

Քանի մը շաբաթներ առաջ, իր Սրբազն եղած մահէն 34 օրեր վերջ միան, մեզմէ առ յաւէտ բաժնութեաց նաև Տիար Յովի: Գուշակեան, որ երկար ատենէ ի գրը կը գոնուէր կիւանդապին վիճակի մը մէջ:

Յովլաննէս Գուշակեան ծնած է Պարտիզակ, 1865ին: Իր մանկութեան օրերուն կ'աշակերտ Դուռեւան Սրբազնի:

Սակայն կարճ կ'ըլլայ իր գպրօցական շրջանը. տնտեսական և այլ պարագաներ կը սափեն զինք կեանքի ասպարէց նետուելու:

Պատերազմի դժբախտ օրերուն, ուրիշ հայրենակիցներու հետ, կը տարագրուի Պո-

նիա, ուր կը մնայ մինչեւ Զինադադար: Պարտիզակ վերադարձին, գիւղին աւերները գարմանելու և հոն ազգային կեանք մը սակեծելու համար, Տիար. Յովի: Գուշակեան ուրիշներու հետ միասին կը նույիրուի գիւղի վերաշնութեան:

Զինադադարէն ժամանակ մը վերջ, իր սրբազն եղած փափարքին համաձայն, ընտանիքու կը փոխադրուի նզիստու:

Նզիստում մէջ կը վայելէր յարգանքն ու սէրը իր հայրենակիցներուն: Բոլոր անոնք որ իր մտերմութիւնը վայելած են, խորպէս կը ցաւին իր մահով:

Միաբանութիւնս կը վշտակի իր սպաւոր այրիին, զաւակներուն և բոլոր պարագաներուն, հայցելով Ս. Հոգիի միիթարութիւնը բուրդի:

Տէրը լուսաւորէ հանգուցեալի հոգին, եւ աստէն մասող իր պարագաներուն, պարգևէ բարեբաստիկ և երկար կեանք: